

Lekce 4

Mimotonální dominanty

Vztah dominantního septakordu a tóniky (D7-T) j nám již známý. V živé hudbě, a tedy i velmi často v lidové písni, narazíme na situaci, že tónikou se na chvíli může stát kterýkoli durový nebo mollový akord v tónině, ve které je píseň napsána. Takovéto „tónice“ říkáme „pomyslná tónika“. Aby k tomu došlo, musí před takovým akordem stát dominantní čtyřzvuk, jehož základní tón leží o čistou kvintu výš než základní tón durového nebo mollového akordu z dané tóniny. Tento dominantní čtyřzvuk musí být skutečně dominantním čtyřzvukem, musí se tedy skládat z durového trojzvuku s přidanou malou tercií (malou septimou od základního tónu).

Mimotonální dominanty se nazývají „mimotonální“ proto, že obsahují alespoň jeden tón, který v dané tónině nenajdeme.

Funkční označení má stejné jako dominantní septakord ze znějící tóniny, jen se píše do závorky. Na mimotonální dominanty narazíme poměrně často, příkladem může být píseň *Travička zelená*.

Příloha 1 – Píseň Travička zelená

Pro úplnost uvedme všechny možné mimotonální dominanty v C dur a v c moll.

Příloha 2 – Výčet mimotonálních dominant v C dur a v c moll

S pojmem mimotonální dominanty budeme pracovat v rámci deskripce dalších možností stylizace klavírního doprovodu lidových písní.

Tip: Zkuste najít mimotonální dominanty v následující řadě kytarových značek:

D – emi – A7 – D – D7 – G – A7 – D – H7 – emi – A7 – D

Stylizace klavírního doprovodu (pokračování)

Akordy v pravé ruce

U některých písní je možné (a vhodné) přenechat partu levé ruky pouze úlohu samostatné basové linie a akordickou složku přenechat pravé ruce, která v takovém případě musí zvládnout hru melodie (vždy v nejvyšším hlase) a zároveň alespoň některých tónů předepsaného akordu. Tato stylizace je vhodná u písní v pomalejším tempu s bohatší harmonizací, u písní, kde melodie nevykazuje časté větší skoky. I v takovém případě se však jedná o interpretačně poměrně náročnou záležitost.

Ideálním adeptem na tuto stylizaci je píseň *Štědrý večer nastal*.

Příloha 3 – Píseň Štědrý večer nastal

Rytmizované „položené“ akordy v levé ruce

U některých písní ve dvoučtvrtečním taktu je možné zvolit hru položených akordů v typické rytmicizaci (čtvrťová + dvě osminové noty).

Příloha 4 – Alternativní doprovod lidové písně Či to husičky